

bevestigen. Men zal dit goed in de gaten houden, zodat de Compagnie op wettige wijze krijgt wat haar toekomst en, opdat er niet op wat voor manier dan ook onverantwoordelijk met haar geld wordt omgesprongen. Daarom is het bevel [fol. 36] van Heren XVII om vooral in Makassar de inhoud van de kleine kas zo klein mogelijk te houden, versterkt met het bevel om die ongeveer even groot te laten zijn als de borgtocht die een kassier daar moet stellen. Er is met nadruk aangespoord om de inkomsten te vermeerderen, wat redelijk lukt, en de uitgaven te beperken. De hogere uitgaven voor sloepen en andere bezwaarlijke posten voor het patrouilleren zijn evenwel onvermijdelijk. Men hoopt dat de vermindering van de in 1761 oninbare schulden en uitstaande gelden die in de brieven van eind december 1762 en 1763 zijn vermeld, Heren XVII genoeg heeft gedaan. Het bestuur heeft in zijn brief van 10 juni 1764 gemeld dat het rijk Boni heeft beloofd zijn schuld van f 11.000,- in slaven van rsd 50,- het stuk te voldoen. Er zijn er daarvan al 20 geleverd. Op de vraag van Heren XVII naar de kwaliteit van slaven uit Bima, vergeleken met die uit Celebes, wordt geantwoord [fol. 37] dat de eersten voor geen van de oosterlingen onderdoen en voor het werk net zo goed zijn.

BANDJARMASIN

Naar aanleiding van de opmerkingen van Heren XVII over resident Lodewijk Wilkens de Lile wordt opgemerkt dat hij ook niet aan de billijke verwachtingen van de Hoge Regering heeft voldaan. Men gaf hem douceurs om hem aan te sporen tot het vinden van goud en daarom gaf men hem eerst de rang en later de gage van een koopman. Hem zijn geen ernstige vermaningen en bedreigingen bespaard gebleven. Maar hij is van kwaad tot erger vervallen, wat argwaan tegen hem rechtvaardigt. Daarom is overeenkomstig het bevel van Heren XVII op 18 mei 1764 besloten om de gage die hij boven die van een onderkoopman heeft ontvangen, af te boeken. [fol. 38] Vervolgens is op 31 juli 1764 besloten om hem, samen met de secunde Beck, die hun brief van 25 juni 1764 mede ondertekend heeft, ter verantwoording naar Batavia op te roepen. Heren XVII werd eerder in de brief van 8 mei 1764 bericht dat een partij van 260.000 lb peper uit Bandjarmasin, vervuild en aangevreten door zeer schadelijk ongedierte, in de pakhuizen op Onrust was aangetroffen. Dit kon slechts worden toegeschreven aan de omstandigheid dat deze peper niet rijp of droog genoeg was aangenomen. De residenten zijn in een briefje van 11 april 1764 ernstig gewaarschuwd daar goed op te letten en dat bij nalatigheid de schade op hen verhaald zou worden. Een monster van de vervuilde peper werd meegezonden. Zij hebben op 25 juni geantwoord dat zij, na van de ontvangen 2604 pikol 1300 pikol voor de Chinese jonken aan de koning te hebben gegeven, [fol. 39] bij vergelijking van het genoemde monster met de ruim 1300 pikol peper die nog in de pakhuizen was, geconstateerd hadden dat die nog slechter was. Wegens de straffen waarmee ze bedreigd waren, hadden de residenten deze maar aan de koning geleverd, die daar ook sterk op aangedrongen had. Daarom zonden zij de Oranjeboom zonder een korrel peper terug met slechts een verzegeld monster van de peper die zij als onleverbaar hadden bestempeld. In de vergadering werd dit geopend en wel degelijk bevonden leverbaar en veel beter te zijn dan het monster dat van de vervuilde peper op Onrust was gezonden. Het laatste was weer terugontvangen. De gouverneur-generaal vond het bovendien verdacht dat de eerste partij, die op 26 mei 1764 aan de koning was geleverd, niet vervuild zou zijn bevonden, maar het restant maar tien dagen later en twee dagen nadat het monster was ontvangen wel. Dit zijn genoeg dringende redenen om De Lile en Beck van hun post te ontheffen en hun bezittingen, die zich te Batavia onder hun volmachten bevinden, in beslag te nemen. [fol. 40] Bovendien zullen ruwe diamanten van 89 karaat en een ruwe steen van 23 karaat, toebehorende aan De Lile en die in Batavia zijn, naar de grote geldkamer worden overgebracht. De vervangers van deze twee, onderkoopman Willem Adriaan Palm en boekhouder David Rudhé, moeten direct bij aankomst in Bandjarmasin al de bezittingen van hun voorgangers daar confisqueren en naar Batavia zenden, zodat de Compagnie op basis van hun verantwoording schadeloos gesteld wordt voor het verlies op de peper. De Lile moet berichten van wie en waar de pantjalang, die hij in 1761 wilde kopen, verkregen is